

**Звіт про стратегічну екологічну оцінку
Стратегії розвитку Олександрівської
селищної територіальної громади
на 2024-2027 роки**

Зміст
(згідно Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»)

Зміст	2
Список скорочень	3
ВСТУП	4
1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування	5-11
2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнози зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	12-21
3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	21-22
4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	23-24
5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування	24-27
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50 - 100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків	27-28
7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування	28-29
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)	29
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	30-32
10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)	32
11. Резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію	32-33

Список скорочень:

СЕО - стратегічна екологічна оцінка

ДДП - документ державного планування

ДПТ - детальний план території ДСТУ - державні стандарти України

РСЕМ - регіональна схема екологічної мережі

ООН- Організація об'єднаних націй;

ОДА - Обласна державна адміністрація;

РДА - районна державна адміністрація;

Громада – Олександрівська селищна територіальна громада

ВСТУП

Метою стратегічної екологічної оцінки є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування.

Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту державного планування виконується згідно з вимогами Закону України "Про стратегічну екологічну оцінку". Даний закон був розроблений на виконання пункту 239 плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, спрямований на імплементацію Директиви 2001/49/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 року про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

Закон був розроблений з метою врегулювання відносин у сфері оцінки наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виконання документів державного планування. Проведення стратегічної екологічної оцінки (далі СЕО) застосовується, як системний процес для всебічного оцінювання на етапі планування проекту державного планування, що передбачає розгляд можливих альтернатив, заходів з пом'якшення негативних наслідків.

Стратегічна екологічна оцінка стратегій, планів і програм дає можливість безпосередньо в процесі розробки документів державного планування у взаємодії із всіма зацікавленими сторонами та командою розробників визначити альтернативні сценарії, які забезпечать економічну ефективність та соціальну стабільність, не створюючи негативного впливу на довкілля. Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) - це новий інструмент інтеграції екологічної політики в галузеві та регіональні політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Важливою складовою є всебічний аналіз можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використання результатів цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування в координації із громадськістю, місцевими мешканцями. Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та стану здоров'я населення при підготовці планів і програм для забезпечення сталого розвитку. В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки.

1.Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування

Стратегія розвитку Олександрівської селищної територіальної громади на 2024-2027 роки (далі - Стратегія) підлягає стратегічній екологічній оцінці.

Стратегія розробляється на підставі Закону України «Про засади державної регіональної політики», Постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 932 «Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів», наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 31 березня 2016 року № 79 «Про затвердження Методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації».

Проект Стратегії розроблений із урахуванням:

положень Державної стратегії регіонального розвитку на 2021- 2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 695;

положень Національної економічної стратегії на період до 2030 року,

затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 року № 179;

положень Стратегії людського розвитку, затвердженої Указом Президента України від 02 червня 2021 року № 225/2021;

Національної доповіді "Цілі сталого розвитку: Україна", підготовленої та адаптованої для України у вересні 2017 року, та Глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, схвалених 25 вересня 2015 року державами-членами Організації Об'єднаних Націй;

Основними засадами (стратегією) державної екологічної політики України на період до 2030 року, затвердженої Законом України від 28.02.2019 року № 2697-VIII;

Національним планом дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України 21.04.2021 № 443-р;

Планом заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, затвердженим розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 932-р;

Національним планом дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 № 271-р.

Стратегія - це прогнозний та програмний документ, що розробляється з урахуванням напрямів та цілей, визначених у

Виконання цілей та завдань Стратегії забезпечить сталий розвиток реального сектору економіки та розвиток соціальної сфери громади, підвищить матеріальний і культурний рівень життя населення незалежно від етнічного походження, віросповідання, політичних переконань, статі, віку.

Щоб досягнути визначеної місії в Стратегії було визначено наступні стратегічні цілі розвитку громади:

Підвищення економічної спроможності Громади

Покращення якості надання комунальних, адміністративних, освітніх, медичних, соціальних та інших послуг

Покращення комунальної інфраструктури в населених пунктах Олександрівської селищної ради

У кожній з стратегічних цілей визначено відповідні операційні цілі та завдання:

Стратегічна ціль 1. Підвищення економічної спроможності Громади	Операційна ціль 1.1. Покращення інвестиційного та бізнес-клімату	Завдання 1.1.1. Інвентаризація нерухомого майна та земельних ділянок, надр, визначення інвестиційно-привабливих об'єктів. Створення реєстру нерухомого майна з доступом через мережу Інтернет
		Завдання 1.1.2. Розробка економічного, соціального та інвестиційного паспортів Громади
		Завдання 1.1.3. Проведення презентаційної кампанії інвестиційних можливостей Громади
		Завдання 1.1.4. Підготовка фахівців з числа працівників виконавчих органів селищної ради, які будуть готувати проекти на конкурсні вітчизняні та міжнародні програми
	Операційна ціль 1.2. Покращення механізмів підтримки бізнесу	Завдання 1.2.1. Покращення системи видачі дозвільних документів для підприємців за принципом «єдиного вікна»
		Завдання 1.2.2. Проведення навчання, надання допомоги фізичним особам для участі в українських стартапах
		Завдання 1.2.3. Проведення навчання, надання практичної допомоги виконавчим органам селищної ради, громадським організаціям, кооперативам у пошуках можливостей залучення приватного капіталу, міжнародних грантів, міжнародної технічної допомоги для реалізації власних проєктів розвитку Громади
		Завдання 1.2.4. Покращення механізму співпраці влади з бізнесом
	Операційна ціль 1.3. Розробка містопланувальної документації	Завдання 1.3.1. Розробка генплану/детальних планів територій сільських/селищних населених пунктів Олександрівської селищної ради.
	Операційна ціль 1.4. Розвиток туризму	Завдання 1.4.1. Формування каталогу туристичних об'єктів в Громаді
		Завдання 1.4.2. Створення туристичного маршруту
		Завдання 1.4.3. Розміщення туристичної навігації на в'їзді до Олександрівської селищної ради. Благоустрій цієї території із облаштуванням фотозони
		Завдання 1.4.4. Розробка

		туристичної промпродукції і туристичного розділу на сайті Олександрівської селищної ради
		Завдання 1.4.5. Укладання угоди про співпрацю із однією адміністративно-територіальною одиницею Республіки Польща. Визначення можливих напрямків співпраці.
Стратегічна ціль 2. Покращення якості надання комунальних, адміністративних, освітніх, медичних, соціальних та інших послуг	Операційна ціль 2.1. Оптимізація роботи комунальних підприємств	Завдання 2.1.1. Запровадження системи затвердження звітності та фінансових планів для комунальних підприємств
		Завдання 2.1.2. Розробка прозорої системи тарифів на комунальні та інші послуги, що надаються комунальними підприємствами, закладами, установами комунальної власності Олександрівської селищної територіальної громади.
		Завдання 2.1.3. Модернізація технопарку комунальних підприємств – придбання машин та механізмів
		Завдання 2.1.4. Участь комунальних підприємств Олександрівської селищної ради у програмах лізингу/кредитування за попереднім погодження Олександрівської селищної ради.
		Завдання 2.1.5. Забезпечення виконання інспектором з благоустрою контролю за спалюванням сміття, стихійним паркуванням в недозволених місцях, порушенням норм будівництва, тощо.
	Операційна ціль 2.2. Покращення надання муніципальних послуг	Завдання 2.2.1. Поліпшення роботи Центру надання адміністративних послуг селищної ради, в тому числі за рахунок розширення та впровадження нових видів адміністративних послуг
		Завдання 2.2.2. Облаштування віддалених робочих місць ЦНАП в сільських населених пунктах Громади, впровадження нових методів надання послуг – «Мобільний офіс ЦНАП»
	Операційна ціль 2.3. Підвищення якості освітніх послуг	Завдання 2.3.1. Капітальний ремонт, реконструкція, термомодернізація приміщень дошкільних та шкільних навчальних закладів із врахуванням потреб людей із обмеженими фізичними можливостями
		Завдання 2.3.2. Оснащення закладів освіти сучасним обладнанням,

		необхідним для забезпечення освітнього процесу
		Завдання 2.3.3. Розвиток позашкільної освіти в населених пунктах Громади.
		Завдання 2.3.4 Оптимізація дошкільних та шкільних навчальних закладів освіти. Придбання нових шкільних автобусів для забезпечення доставки учнів та педагогічних кадрів до закладів освіти.
		Завдання 2.3.5 Покращення механізму комунікації між батьками, учнями, педагогічним персоналом і місцевою владою
		Завдання 2.3.6. Організація семінарів з метою вивчення кращих практик, навчальних поїздок для педагогів з метою обміну досвідом до інших регіонів країни.
		Завдання 2.3.7. Реалізація права на освіту осіб з особливими освітніми потребами. Трансформація освіти, розвиток інклюзивного навчання дітей.
		Завдання 2.3.8. Організація підтримки морального та матеріального заохочення обдарованих дітей (учнів закладів освіти та вихованців (колективів) закладів позашкільної освіти – членів Малої академії наук України за високі результати зовнішнього незалежного оцінювання та педагогічних працівників, які їх підготували.
	Операційна ціль 2.4. Підвищення якості соціальних послуг.	Завдання 2.4.1. Покращення механізму інформування громадськості про соціальні послуги.
	Операційна ціль 2.5. Покращення стандартів медичного обслуговування	Завдання 2.5.1. Капітальний, поточний ремонт, реконструкція закладів первинної медико-санітарної допомоги (амбулаторій загальної практики сімейної медицини, ФАПів), багатопрофільної лікарні (КНП «Олександрівська лікарня»). Впровадження у цих закладах заходів із термомодернізації будівель та енергоефективності.
		Завдання 2.5.2. Оснащення лікувальних закладів Олександрівської селищної ради необхідним сучасним медичним обладнанням, апаратурою, устаткуванням, іншими засобами, в тому числі автотранспортом.
		Завдання 2.5.3. Впровадження

		бюджетної фінансової підтримки некомерційних медичних підприємств – на придбання ліків, обладнання, апаратури, устаткування, паливно-мастильними матеріалами, стимуляцію оплати праці медичних і інших працівників, підготовки (навчання) і перепідготовки медичних кадрів, тощо.
Операційна ціль 2.6. Покращення культурних послуг	Завдання 2.6.1. Капітальний, поточний ремонт, реконструкція закладів культури. Впровадження у цих закладах заходів із термомодернізації будівель та енергоефективності.	
	Завдання 2.6.2. Зміцнення матеріально-технічної бази закладів культури, – придбання нового автомобіля, технічних засобів, апаратури, костюмів, інструментів, поповнення книжкового фонду та інше.	
	Завдання 2.6.3. Відбудова, реставрація пам'яток культурної спадщини в населених пунктах із облаштуванням навколо них громадських просторів.	
	Завдання 2.6.4. Підтримка існуючих, започаткування та проведення нових селищних культурно-мистецьких проєктів, участь Олександрівської селищної ради у міжнародних, Всеукраїнських, регіональних фестивалях та конкурсах. Фінансова підтримка окремих учасників та колективів у зазначених заходах.	
Операційна ціль 2.7. Популяризація здорового способу життя, зміцнення інфраструктури фізичної культури та спорту	Завдання 2.7.1. Проведення спортивних змагань в смт Олександрівка та сільських/селищних населених пунктах Громади, участь у обласних, державних, міжнародних спортивних заходах. Промоція цих заходів та інформування через засоби масової інформації, офіційну сторінку селищної ради в мережі Інтернет	
	Завдання 2.7.2. Ремонт існуючих, будівництво нових спортивних об'єктів в населених пунктах Громади.	
	Завдання 2.7.3. Зміцнення матеріально-технічної бази дитячо-юнацької спортивної школи – придбання нового спортивного інвентарю	
Операційна ціль 2.8. Підвищення рівня правової	Завдання 2.8.1. Створення та започаткування роботи сервісу з	

	грамотності	надання правової допомоги жителям Громади, зокрема, стосовно відстоювання та захисту їх законних прав (юридична допомога)
	Операційна ціль 2.9. Підвищення рівня безпеки в громаді, в тому числі - екологічної	Завдання 2.9.1. Встановлення камер відеоспостереження, дорожніх знаків
		Завдання 2.9.2. Покращення системи збору і сортування сміття в населених пунктах Олександрівської селищної ради. Придбання сміттевозу.
		Завдання 2.9.3. Рекультивация, підгортання сміття на полігонах зі збору твердих побутових відходів. Ліквідація стихійних сміттєзвалищ, паспортизація нових та існуючих
		Завдання 2.9.4. Обстеження та ремонт гідротехнічних споруд Громади
		Завдання 2.9.5. Запровадження системи Стратегічної екологічної оцінки при затвердженні містобудівної документації, генеральних планів, детальних планів територій або зонування, селищних програм та проектів, які мають негативний вплив на довкілля та здоров'я населення
		Завдання 2.9.6. Підвищення рівня екологічного контролю
		Завдання 2.9.7. Озеленення населених пунктів, заліснення територій, очищення джерел та русел річок, впорядкування зелених зон селищних/сільських населених пунктів Громади
Стратегічна ціль 3. Покращення комунальної інфраструктури в населених пунктах Громади	Операційна ціль 3.1. Ремонт комунальних інфраструктурних об'єктів	Завдання 3.1.1. Будівництво, реконструкція та ремонт мереж водопостачання та водовідведення
		Завдання 3.1.2. Будівництво, реконструкція та ремонт мереж вуличного освітлення
		Завдання 3.1.3. Обладнання ігрових майданчиків, встановлення лавок для відпочинку, вуличних ліхтарів та урн для сміття
	Операційна ціль 3.2. Покращення транспортного сполучення і стану доріг	Завдання 3.2.1. Забезпечення транспортної доступності. Придбання транспортного засобу для пасажирського сполучення сільських населених пунктів Громади з її адміністративним центром
		Завдання 3.2.2. Проведення компенсації перевізникам вартості проїзду на приміських маршрутах загального користування
		Завдання 3.2.3. Будівництво нових, ремонт існуючих автобусних

		зупинок у населених пунктах Громади
		Завдання 3.2.4. Ремонт доріг сільських/селищних населених пунктах та між ними. Нанесення нової дорожньої розмітки, встановлення обмежень проїзду/руху транспортних засобів у населених пунктах Громади
		Завдання 3.2.5. Будівництво та ремонт тротуарів, пішохідних зон в населених пунктах Громади
	Операційна ціль 3.3. Впорядкування існуючих і створення нових рекреаційних і відпочинкових зон	Завдання 3.3.1. Капітальний ремонт в'їздних знаків Громади та її населених пунктів
		Завдання 3.3.2. Благоустрій парків, облаштування місць для відпочинку, в тому числі поблизу водойм та громадських місць для купання, занять фізичною культурою і спортом, проведення культурних та інших заходів
		Завдання 3.3.3. Будівництво/ремонт дитячих ігрових майданчиків у населених пунктах Громади
		Завдання 3.3.4. Облаштування фотозон в смт Олександрівка та сільських населених пунктах Громади

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки має такі стратегічні цілі:

Ціль I. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах.

Ціль II. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів.

Ціль III. Розбудова ефективного багаторівневого врядування.

Стратегія розвитку Кіровоградської області на 2021-2027 роки має наступні стратегічні цілі:

Стратегічна ціль 1. "Конкурентоспроможна інноваційно-спрямована економіка, яка розвивається на засадах смарт-спеціалізації"

Стратегічна ціль 2. "Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя населення"

Стратегічна ціль 3. "Сталий розвиток усіх територій"

Стратегічна ціль 4. "Збереження екосистем та поліпшення екологічної інфраструктури".

Стратегічні цілі Стратегія розвитку Олександрівської селищної територіальної громади на 2024-2027 роки узгоджуються з стратегічними цілями Стратегії розвитку Кіровоградської області на 2021-2027 роки та частково узгоджуються із Стратегічними цілями Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027, із Цілями сталого розвитку України на період до 2030 року (проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 та адаптовані з урахуванням специфіки розвитку України, викладені у Національній доповіді "Цілі сталого розвитку: Україна") і відповідними завданнями щодо їх досягнення, у частині охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності людини.

2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Олександрівська селищна територіальна громада знаходиться на північному заході Кіровоградської області в зоні лісостепу і займає територію 115890 га.

Протяжність громади з півночі на південь 50 км., із заходу на схід 95 км.

Клімат на території громади помірно континентальний, сприятливий для вирощування зернових і технічних культур, розвитку овочівництва і тваринництва.

На території громади протікає три річки загальнодержавного значення: Інгул, Інгулець і Тясмин, та 9 – ть річок місцевого значення. Загальна протяжність річок 186 км., на яких знаходяться 88 водойм.

16 відсотків території громади займає ліс (18502 га.) в якому переважають породи дуба, граба, сосни, липи, клена. Ліси району мають ґрунтозахисне, водоохоронне і промислове значення.

Громада багата матеріально-сировинними ресурсами: пісками, глинами, каменем будівельним. В північній частині Ставидлянської дільниці Єлизаветградківського буровугільного родовища розвідані і зосередженні запаси вугілля, близько 17,7 млн. тонн. В недалекому майбутньому велике значення будуть мати поклади горючих сланців Бовтиського родовища із запасами 3,7 мільярди тонн, які можуть використовуватися як паливно-енергетичні ресурси.

Адміністративний центр громади – селище міського типу Олександрівка, яке розташоване у верхів'ях річки Тясмин (притока Дніпра) на відстані 54 км. від м. Кіровоград. Має досить вигідне транспортне сполучення. Залізнична станція розташована на залізниці "Київ - Донецьк". Через селище проходять автомагістралі загальнодержавного значення "Київ-Луганськ-Ізварино" та "Олександрівка-Кіровоград-Миколаїв".

За структурою економічної діяльності територія Олександрівської селищної територіальної громади є аграрною, тому сільське господарство є домінуючим сектором економіки. Питома вага агропромислового комплексу складає 89%, Основними галузями агропромислового комплексу району є рослинництво (78,0%) і тваринництво (22,0%).

Агропромисловий комплекс формують 64 сільськогосподарських підприємства всіх форм власності та господарювання.

По території Олександрівської селищної територіальної громади налічується 85436 га сільськогосподарських угідь, що становить 78,6% всієї площі. На душу населення припадає 3,34 га сільськогосподарських угідь.

Основні зернові культури, що вирощуються – озима пшениця, ячмінь, кукурудза на зерно, зернобобові та ін. Значне місце серед технічних культур займає соняшник та соя.

Сільськогосподарськими підприємствами та фермерськими господарствами територіальної громади більше стала приділятися увага таким стратегічним культурам як: соя, соняшник, цукровий буряк. Порівнюючи урожайність та валовий збір технічних сільськогосподарських культур, було виявлено також позитивну динаміку.

Найбільшими агроформуваннями є СФГ «Дедов», СТОВ «Агрофірма Ясенівська», ФГ «Гусака В. М.», ТДВ «Цибулівське ХПП», ТДВ «Фундукліївське ХПП».

Тваринництво представлене 6 суб'єктами господарювання, серед них є 1 племінне господарство, а саме ТОВ фірма «ОЛТО» (молочне скотарство).

В інфраструктурі громади значну роль відіграють численні заклади торгівлі,. До послуг жителів стадіон, парк, ігрові майданчики.

Екологічна ситуація.

На стан екологічної ситуації у громаді має вплив сільське господарство, КП "Оберіг-Аква", транспорт, а також стан поводження із твердими побутовими відходами,

рівень екологічної культури населення тощо.

Використання природних ресурсів і пов'язане з ним відповідне навантаження на навколишнє природне середовище - це та сфера людської діяльності, яка визначає широке коло соціальних, економічних та екологічних проблем.

Техногене навантаження на природне середовище території громади є середнім.

Клімат.

Клімат помірно континентальний. Середньомісячна температура січня — $-6,6$ °С, липня — $+20,2$ °С. Середньорічна кількість опадів — 527 мм. Переважна кількість опадів припадає на теплу пору року.

В цілому природні умови території громади сприятливі для життя і господарської діяльності населення, громада має значний рекреаційний потенціал, який при вкладанні коштів в розвиток інфраструктури та покращення екології може бути використаний для розвитку туризму.

Рамкова конвенція Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату та Паризька угода визначили основними напрямками із запобігання антропогенним змінам клімату обмеження антропогенних викидів парникових газів і захист та підвищення якості своїх поглиначів і накопичувачів парникових газів.

До парникових газів відносяться: двоокис вуглецю, метан, закис азоту, гідрофторвуглець, перфторвуглець, гексафторид сірки (додаток А Кіотського протоколу до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату).

Атмосферне повітря

За метеорологічними умовами Олександрівська селищна територіальна громада відноситься до територій з потенціалом забруднення атмосферного повітря нижче середнього та досить сприятливими умовами розсіювання промислових викидів.

До стаціонарних джерел забруднення відносяться промислові підприємства, організації, установи. Згідно статистичних даних обсяги викидів в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення у 2022 році в Олександрівській селищній територіальній громаді становили – 63,865 т.

За 2022 рік серед основних забруднювачів атмосферного повітря на території Олександрівської селищної територіальної громади фігурують ТОВ Фірма «ОЛТО» та Філія «Олександрівський райвтодор» дочірнього підприємства «Кіровоградський облавтодор» акціонерного товариства «Державна акціонерна компанія».

Також потенційним джерелом забруднення атмосферного повітря в громаді є сільськогосподарські підприємства та фермерські господарства у галузі тваринництва, розташовані у сільських населених пунктах. Зокрема, на атмосферне повітря суттєво впливає неправильне зберігання та використання безпідстилкового гною. У випадку зберігання його у відкритому стані випаровується і потрапляє в атмосферу аміак, молекулярний азот та інші його сполуки. У процесі дихання тварин та шумування гною утворюються гази, головним чином, CO₂ та CH₄. З гною можуть виділятися аміак, сірководень, меркаптани, індол та скатол. Крім газоподібних забруднюючих речовин і мікроорганізмів у повітрі міститься пил від кормів, висихання відходів, шкіри тварин.

Стаціонарні пости по контролю за станом атмосферного повітря в селищі Олександрівка відсутні.

Суттєвим джерелом забруднення атмосферного повітря залишаються пересувні джерела, що перш за все зумовлене збільшенням автотранспорту, погіршенням технічного стану автомобільного парку, незадовільною якістю палива, відставанням темпів розвитку вулично-шляхової мережі, труднощами щодо контролю великої кількості автотранспорту як джерела забруднення атмосфери.

Найбільше скупчення автомобілів та найбільш інтенсивний рух транспорту

спостерігається на основних вулицях селища Олександрівка. Протягом року найбільше забруднення спостерігається в осінні місяці, що пов'язано із поживленням автомобільного руху, а найменше - в зимові. При цьому можна виділити особливо проблемні місця, де показники вмісту пилу у повітрі пил та загальної загазованості можуть перевищують гранично допустимі концентрації: вулиця Незалежності України, ділянка дороги Н-14, яка огинає селище та з'єднується з дорогою Н-01, ділянка на якій розташовані міст через річку Тясмин та шляхопровід через залізничну колію.

Більшість вулиць селища Олександрівка мають асфальтове покриття низької якості. По таких дорогах автомобілі рухаються з перегазуванням, безперервним гальмуванням і прискоренням двигуна. Хімічно агресивні елементи й сполуки, що містяться у викидах, спричиняють руйнування житлових будинків, пам'яток архітектури тощо. Водночас прискорюються процеси корозійного руйнування металоконструкцій, кабельних мереж, металевої покрівлі, втрачають естетичний вигляд пофарбовані фасади будівель.

Водні ресурси.

Територія Олександрівської селищної територіальної громади (відповідно до гідрологічного районування) відноситься до Правобережної Дніпровської області достатньої водності. Селище Олександрівка розташоване на берегах річки Тясмин.

На території Олександрівської селищної територіальної громади протікає три річки загальнодержавного значення: Інгул, Інгулець і Тясмин, та 9 – ть річок місцевого значення. Загальна протяжність річок 186 км., на яких знаходяться 88 водойм. Густота річкової мережі становить 0,2-0,5 км/км² на півночі та 0,2-0,3 км/км² на півдні громади.

Усі річки живляться за рахунок снігових, дощових та підземних вод.

Для питного водопостачання селища Олександрівка використовуються підземні води.

Земельні ресурси.

Загальна площа Олександрівської селищної територіальної громади 115890 га.

Ґрунти головним чином чорноземні, громада багата матеріально-сировинними ресурсами: пісками, глинами, каменем будівельним. В північній частині Ставидлянської дільниці Єлизаветградківського буровугільного родовища розвідані і зосередженні запаси вугілля, близько 17,7 млн. тонн. В недалекому майбутньому велике значення будуть мати поклади горючих сланців Бовтиського родовища із запасами 3,7 мільярди тонн, які можуть використовуватися як паливно-енергетичні ресурси.

Переважають чорноземи потужні малогумусні із вмістом гумусу 5,0 % та середньогумусні із вмістом гумусу трохи більше 5,5 %. Значні площі тут займають чорноземи в різному ступені реградуровані, а також чорноземи опідзолені, темно-сірі опідзолені та сірі опідзолені ґрунти.

Серед усіх категорій земель громади найважливіше економічне значення мають землі сільськогосподарського призначення, а саме 73,72 % від загальної площі громади.

Структура земельного фонду

Загальна площа земель, га	115890 га
з них:	
землі сільгосппризначення	85436,22 га
ліси та лісовкриті площі	21756 га
забудовані землі	3860,8 га
землі під водою	2091,7 га

Природні об'єкти та збереження біорізноманіття

На території Олександрівської селищної територіальної громади налічуються 12 об'єктів природно-заповідного фонду ("Миколаївський", "Редьчине", "Чагар", "Розумівська

балка”, “Братерські яри”, “Георгіївський гай”, “Жовтий льон”, “Степові кургани”, “Витоки р. Тясмин”, “Шавлієва балка”, “Дуби-велетні”, “Зубринець”) загальною площею 822,24 га.

В лісах переважають дуб, граб, клен, сосна. Тваринний світ представлений мешканцями лісостепу і степу. Серед них косуля, дикий кабан, лисиця, заєць-русак, лось, куниця лісова, ласка, їжак, миші та інші.

З птахів поширені орли, шуліки, горлиці, дятли, качки, дрозди, ворони, синиці, горобці та інші.

На території громади можна відвідати природньо-заповідні території, де ростуть рідкісні рослини, гніздуються різні птахи, які занесені у Червону книгу України. Олександрівська селищна територіальна громада славиться лісовим масивом, який багатий на лікарські рослини.

Утворення та накопичення відходів.

Відходи є одним з найбільш вагомих факторів забруднення навколишнього середовища і негативного впливу на всі компоненти довкілля.

Комунальними підприємствами Олександрівської селищної ради за 2021 рік зібрано та перевезено 1221,2 тонн змішаних відходів, захоронено 1572,6 тонн. За 2022 рік зібрано та перевезено 1229,3 тонн змішаних відходів, захоронено 1585,4 тонн. Зростання показників збирання становить 0,66 %, захоронення - 0,8%.

У Громаді налічується 17 місць видалення відходів, проведено паспортизацію 11 місць.

Населення.

Населення Олександрівської селищної територіальної громади за даними Головного управління статистики в Кіровоградській області станом на 01 січня 2022 року обліковується в кількості 24709 осіб, з них 10230 осіб міське населення, 14479 осіб сільське.

Статеві-вікова структура населення Олександрівської селищної територіальної громади загалом близька до відповідної структури області й України в цілому.

Загальні коефіцієнти народжуваності в Громаді дуже близькі до відповідних показників області й України в цілому. Більший розмах коливань зумовлений малою чисельністю населення, що спричиняє нестабільність демографічних показників у часі.

Оскільки, як уже згадувалося, статеві-вікова структура населення громади дуже подібна до відповідних структур області й країни в цілому, зокрема має близьку частку жінок репродуктивного віку. Смертність і природний приріст населення.

Загальні коефіцієнти смертності у Олександрівській селищній територіальній громаді близькі до відповідних показників по Кіровоградській області, але коливаються у ширших межах і на дещо більш високому рівні.

Зважаючи на подібність вікових структур населення Громади й України в цілому, можна сказати що тривалість життя в громаді вища, ніж у середньому по країні.

Охорона здоров'я.

На території Олександрівської селищної територіальної громади спостерігаються такі показники захворюваності на вперше діагностований туберкульоз, зокрема в 2021 році даний показник становив 87,2 на 100 тисяч населення, а у 2022 році - 93,5 на 100 тисяч населення. Показник захворюваності на інсульт в 2021 році становив 656,5 на 100 тисяч населення, а в 2022 році - 587,9 на 100 тисяч населення. Показник захворюваності на цукровий діабет з діагнозом вперше встановленим у житті серед дорослих на 100 тис. населення в 2020 році становив 454,9, а у 2021 році – 274,3. Поширеність захворювання на цукровий діабет серед підлітків на 100 тис. населення в 2022 році становила 275,1. Поширеність захворювань нервової системи серед підлітків на 100 тис. населення в 2020 році становила 6379,8.

Крім того спостерігається незадовільний стан діагностики раку шийки матки, зокрема в Громаді - 40%, проти 34,3% середньо обласного показника та 31% середньо українського показника. Щорічно високий відсоток виявлення візуальних локалізацій у онкозанадбаному

стані -29,2% в Громаді проти 20,4% середньо обласного. Відсоток занедбаності при раку молочної залози в Громаді (33,3%) значно перевищує аналогічний середньо обласний показник (28,7%) та середньоукраїнський показник (27,6%)

На території Олександрівської селищної територіальної громади надання первинної медико-санітарної допомоги на території Олександрівської селищної територіальної громади забезпечується безпосередньо комунальним некомерційним підприємством «Олександрівський центр первинної медико-санітарної допомоги» Олександрівської селищної ради Кропивницького району Кіровоградської області.

До складу центру входять 22 заклади охорони здоров'я, як структурні підрозділи. З них 2 амбулаторії загальної практики сімейної медицини (Олександрівська та Єлизаветградківська) та 20 фельдшерсько-акушерських пунктів.

В закладі налічується всього 87,5 штатних посад, з них зайнято 80,25 посад, в тому числі: 17,5 штатних посад лікарів - зайнято 15,0 посад, що становить 85,7% (працює 13 лікарів). По середньому медичному персоналу налічується 43,0 штатних посади, зайнято 39,25 посад, що становить 91,3% (працює 40 медичних сестри). Молодший медичний персонал – 9,25 штатних посад і зайнято 9,25 посад, що становить 100,0% (працює 14 осіб з них по фельдшерсько-акушерських пунктах 10 осіб працює на неповну ставку). Інші працівники – 17,75 штатних посад з них зайнято 16,75 посад, що становить 94,4% (працює – 16 осіб).

Надання вторинної медико-санітарної допомоги на території Олександрівської селищної територіальної громади забезпечується безпосередньо комунальним некомерційним підприємством «Олександрівська лікарня» Олександрівської селищної ради.

Кількість лікарняних ліжок, розгорнутих в цілодобових стаціонарах закладу, станом на 01.09.2023 року становить 125. Показник забезпеченості стаціонарними ліжками в розрахунку на 10 тис. постійного населення дорівнює 51,1 (2022 р. – 50,1). Функціонує 6 стаціонарних відділень, а саме: відділення анестезіології з ліжками інтенсивної терапії, інфекційне, приймальне, відділення терапевтичного профілю, відділення хірургічного профілю та відділення фізичної та реабілітаційної медицини.

Ємність поліклінічного відділення лікарні в 2022 році становить 460 відвідувань за зміну. Планова ємність поліклінічного відділення у розрахунку на 10,0 тис. населення становить 187,9 (2021 р. – 182,0).

Станом на 01 вересня 2023 року згідно штатного розпису –269,5 посади, а саме: лікарських –54,75 посади, середній медичний персонал – 113,25 посади, молодший медичний персонал – 58,25 посади, інший – 43,25 посади. Відповідно зайняті посади лікарі – 46,50 посади, середній/м персонал – 107,00 посади, молодший м/персонал – 57,25 посади, інший – 43,25 посади.

На даний час в Олександрівській лікарні працює 48 лікарів усіх спеціальностей. Забезпеченість населення громади лікарями становить 19,6 на 10 тис. осіб.

Із серпня 2021 року в закладі, після закінчення навчання в інтернатурі, розпочали роботу 3 молодих спеціаліста, а саме: лікар-хірург, лікар-акушер-гінеколог та лікар-терапевт.

Після проведення реформ в галузі охорони здоров'я фінансування закладів проводиться Національною службою здоров'я України (НСЗУ) в залежності від кількості підписаних декларацій лікарями з пацієнтами. НСЗУ окремо не фінансує фельдшерсько-акушерські пункти, так як це є долікарська допомога. Всі кошти, які отримуються від НСЗУ витрачаються на виплату заробітної плати працівникам закладу та на оплату первинних лабораторних обстежень (аналіз крові, аналіз сечі), які включені до пакету надання первинної медичної допомоги. 18442 декларації лікарями з пацієнтами, що становить 75,3% від загальної кількості населення територіальної громади Олександрівської селищної ради. Стовідсоткова оплата тарифу здійснюється за 17283 декларації, а 1159 декларацій оплачуються з понижувальними коефіцієнтами.

Наявна мережа закладів з надання медичної допомоги населенню створюють потенційні

умови для поліпшення якості надання медичних послуг, збереження стану здоров'я населення, призупинення негативних тенденцій у демографічній ситуації. Поряд із цим, недостатність оснащення сучасним медичним обладнанням лікувальних закладів II рівня надання медичної допомоги населенню, недостатня укомплектованість медичних закладів лікарськими кадрами, обмеженість їх фінансового забезпечення створюють потенційні перешкоди у розвитку регіону, у першу чергу людського потенціалу.

Прогноз екологічної ситуації

Клімат.

Кліматичний прогноз ООН для територій Центральної України невтішний: до 2030 року середньорічна температура може зрости більше ніж на 0,5 °С, а кількість опадів - зменшиться на 14 мм/рік. Це може призвести до зміни господарського напрямлення регіону, суттєвої зміни промислового та демографічного профілю.

Глобальна зміна клімату та її місцеві прояви (підвищення середньорічної температури та тривалість спекотних посушливих періодів, частота та інтенсивність екстремальних явищ, зокрема, повеней, злив тощо) сьогодні є серед визначальних чинників, що безпосередньо впливають на екологічний стан територій, зміну характеру довкілля, здоров'я громадян, продовольчу безпеку, інфраструктуру, місцевий розвиток.

Тож прояви зміни клімату потребують систематичного моніторингу і розробки системи заходів з пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптації до неї природних екосистем, господарства, зокрема сільського, енергетичного сектору, а також захисту громадського здоров'я та інфраструктури.

Водні ресурси.

Збільшення температури повітря та зменшення обсягу опадів однозначно призведе до збільшення потреби сільського господарства у зрошенні для утримання урожайності. Для такого показника, як використання води на потреби зрошення, важко спрогнозувати чіткі обсяги через велику кількість факторів, які не піддаються точному підрахунку, наприклад, обсяги інвестицій у відновлення систем зрошення будуть залежати від економічної державної політики, міжнародної підтримки, рішення по ринку землі і т.д. Але тенденцію можливо орієнтовно спрогнозувати, використавши наявні стратегії Мінагрополітики щодо збільшення обсягів виробництва експортної валової сільськогосподарської продукції в середньому на 20% до 2030 року. При найбільш оптимістичному сценарії розвитку сільського господарства, буде відбуватись найбільш песимістичний сценарій використання води на зрошення, тому що це може значно збільшити навантаження на водні екосистеми, з яких відбувається забір води та значно зросте вимивання біогенних речовин із орних земель. Таким чином, за оптимістичний приймемо сценарій, при якому відбудеться збільшення земель, що зрошуються, на 50%; середній (базовий) - на 100%; песимістичний - на 150% із пропорційним збільшенням витрат свіжої води на зрошення.

Зміна клімату також може вплинути на обсяги використання води населенням на господарсько-питні потреби. Зі збільшенням температури, більше води витрачається на побутовому рівні, наприклад, на підтримання гігієни, на питні потреби. Якщо прийняти середню потребу у воді на одиницю населення сталою величиною, то загальний показник використання свіжої води на господарсько-питні потреби можливо спрогнозувати з досить високою точністю, так як він корелює із чисельністю населення.

Таким чином, маємо три сценарії щодо зміни обсягу потреби свіжої води на господарсько-питні потреби населення в залежності від зміни чисельності населення при фіксованому відносному середньому споживанні:

оптимістичний, що передбачає скорочення населення на ~ 5 %. Споживання води на господарсько-питні потреби скоротиться, що дозволить знизити навантаження на очисні споруди та джерела водопостачання;

середній (базовий), передбачає часткове зменшення населення на ~1,0%. Споживання

води на господарсько-питні потреби частково скоротиться, що дозволить дещо знизити навантаження на очисні споруди та джерела водопостачання;

песимістичний, передбачає збільшення чисельності населення на 8 % за рахунок збільшення кількості ВПО. Споживання води на господарсько-питні потреби збільшиться, що відобразиться на навантаженні водоочисних споруд та джерел водопостачання, на фоні збільшення потреб на інші галузі.

На основі статистичних даних країн, що проводили політику економії води населенням, можливо очікувати зміни у обсягах використання води на господарсько-побутові потреби на 1 людину в межах 10% за 10 років. Тому, зменшення використання на 10% приймемо за оптимістичний сценарій, на 5% - за базовий, і збільшення кількості населення - за песимістичний.

Таким чином, ріст обсягу використання води на 1 людину внаслідок кліматичних змін, не зможе суттєво вплинути на загальний обсяг використання води на господарсько-питні потреби, особливо, при проведенні політики економії води. Причиною цього є швидка динаміка зменшення чисельності населення.

Існує три загальні сценарії розвитку ситуації з водними ресурсами: оптимістичний, середній (базовий), та песимістичний. Найбільш реалістичний - середній (базовий), який передбачає збереження більшості тенденцій і відсутність суттєвих реформ у сфері водокористування. Але цей сценарій не може враховувати випадкові флуктуації розвитку економіки та технічного, соціального прогресу та процесів міграції населення. Оптимістичний сценарій передбачає позитивний збіг обставин, при якому певні негативні фактори нівелюються. Песимістичний сценарій передбачає негативний збіг обставин, при якому негативні процеси підсилюють деструктивний вплив одне одного.

Поводження з відходами.

Відходи є одним з найбільш вагомих факторів забруднення навколишнього середовища і негативного впливу на всі компоненти довкілля.

Комунальними підприємствами Олександрівської селищної ради за 2021 рік зібрано та перевезено 1221,2 тонн змішаних відходів, захоронено 1572,6 тонн. За 2022 рік зібрано та перевезено 1229,3 тонн змішаних відходів, захоронено 1585,4 тонн. Зростання показників збирання становить 0,66 %, захоронення - 0,8%.

У Громаді налічується 17 місць видалення відходів, проведено паспортизацію 11 місць.

Для обчислень попередніх прогнозів кількості збирання ТПВ за трьома сценаріями (оптимістичним, середнім (базовий) і песимістичним) були вибрані наступні критерії: кількість зібраних відходів на одну особу в громаді – 49,75 кг/рік, чисельність населення по базовому варіанту сценарію, тис. чол., та коефіцієнт збільшення кількості відходів з кожним роком, у відповідності до сценарію – 0,66%, 1%, 8%.

Попередні прогнози свідчать, що кількість зібраних відходів в між оптимістичним та песимістичним сценарієм відрізняються майже на 8,84 %. Такого результату значною мірою можна досягнути за рахунок впровадження роздільного збору сміття.

Пропозиції щодо покращення ситуації з управління ТПВ:

забезпечити повне охоплення населення послугами зі збирання та вивезення ТПВ, що дозволить покращити стан навколишнього природного середовища, а також санітарне та епідеміологічне благополуччя населення;

вилучати якомога більше ресурсоцінних компонентів з побутових відходів за рахунок впровадження роздільного збору сміття. Для цього необхідно визначити обсяги утворення ТПВ; дослідити морфологічний склад побутових відходів (з урахуванням сезонності) та оновлювати ці дані кожні 5 років; вибрати технологічну схему роздільного збирання ТПВ; тип та кількість контейнерів; схему розташування контейнерів; організувати перевезення ресурсоцінних компонентів та провести агітаційну роботу з населенням;

запланувати заходи з проведення на постійній основі із залученням ЗМІ та громадських і молодіжних організацій до інформаційної та освітньо-виховної роботи з населенням щодо

підтримки та впровадження нових систем і заходів у сфері поводження з відходами та культури дотримання санітарних правил щодо утилізації відходів.

Демографія.

Аналіз статистичних даних, які описують демографічні процеси у громаді, а також ймовірні тенденції змін статево-вікової структури, показників народжуваності, смертності та міграції населення дозволили здійснити прогноз чисельності населення та середньої очікуваної тривалості життя при народженні на період до 2027 року. Прогнозування чисельності наявного населення громади на період до 2027 року проведено за п'ятьма варіантами:

- "високий - високий - високий" - найбільш оптимістичний;
- "середній - середній - середній" - найбільш вірогідний;
- "низький - низький - низький" - найбільш песимістичний;
- "нормативний" - гіпотетичний;
- "постійні показники на рівні 2021 р." - малоймовірний.

За найбільш оптимістичним варіантом прогнозу, тобто за умови суттєвого поліпшення усіх наявних тенденцій, вжиття дієвих заходів щодо поліпшення демографічної й соціально-економічної ситуації в регіоні, чисельність населення громади у 2027 році може скласти 26,0 тис. осіб. За песимістичним варіантом прогнозу, тобто за умови подальшого погіршення демографічної й соціально-економічної ситуації в регіоні, посилення негативних тенденцій у сфері природного відтворення населення та активізації міграційних процесів, зниження середньої очікуваної тривалості життя при народженні тощо, чисельність населення Громади може досягти у 2027 році 20,0 тис. осіб. Середній варіант (базовий) прогнозу відповідає найбільш вірогідному стану, а песимістичний та оптимістичний задають нижню та верхню межі динаміки демографічних показників.

За результатами проведеного науково-аналітичного дослідження встановлено, що показники демографічної ситуації залежать від комбінованого впливу багатьох факторів: фізіологічних, шлюбно-сімейних, соціальних, економічних, культурних та ін.

У разі незатвердження Стратегії прогнозуємо такі негативні тенденції для довкілля громади:

у сфері поводження з відходами продовжуватиметься різнобічний хаос у потугах й діях влади, бізнесу та громадських ініціатив щодо впровадження різних заходів, спрямованих на зменшення відходів у довкіллі. При чому ці заходи можуть бути концептуально взаємовиключаючими, як наприклад, сортування сміття та принцип економіки замкнутого циклу (recycling) і його спалювання (викид парникових газів та шкідливих речовин в атмосферу). В результаті ситуація зі сміттям не зміниться, лише породжуватиме нові проблеми та конфлікти в суспільстві;

у сфері управління водними ресурсами й надалі не буде чіткого бачення та плану швидкого покращення очистки стічних вод.

Ймовірні зміни стану атмосферного повітря та стану кліматичних умов території, якщо Стратегія не буде затверджена.

У випадку, якщо Стратегію не буде затверджено, а заходи з охорони атмосферного повітря не будуть реалізовані, стан атмосферного повітря на території Громади, кліматичні умови території більш ймовірно залишаться на рівні сучасних показників.

Але за умов збільшення виробництва промислових підприємств на території Громади збільшення бюджетних, комунальних закладів та житлового сектору - є ризик погіршення якості атмосферного повітря, який може призвести до зниження якості екологічних показників стану довкілля. При цьому рівень забруднення атмосферного повітря, швидше за все матиме тенденцію до зростання, що може знизити рівень комфортного проживання населення.

Тому, Стратегією визначено ряд заходів, які спрямовані на покращення стану атмосферного повітря та запобігання змінам клімату:

запровадження системи Стратегічної екологічної оцінки при затвердженні містобудівної документації, генеральних планів, детальних планів територій або зонування, селищних програм та проєктів;

- будівництва, реконструкції і та ремонту мереж водопостачання та водовідведення;
- підвищення рівня екологічного контролю;
- проведення озеленення населених пунктів;
- впровадження заходів з термомодернізації будівель та енергоефективності;
- ліквідація стихійних сміттєзвалищ;
- будівництво полігону складування ТПВ.

У разі невиконання вищезазначених заходів забруднення атмосферного повітря та накопичення в ньому шкідливих речовин може проявлятися в зростанні показників захворюваності й смертності від хвороб органів дихання, створюватиметься подальше існування ризиків шкідливого впливу на здоров'я населення, що мешкає (перебуває) в межах громади.

Ймовірні зміни стану земельних ресурсів та ґрунтів, якщо Стратегія не буде затверджена.

У випадку, якщо Стратегія не буде затверджено, а заходи з охорони навколишнього природного середовища не будуть реалізовані, є ризик погіршення якісного стану ґрунтів на території Громади.

Зокрема, без впровадження основних заходів Стратегії щодо:

- дотримання вимог земельного законодавства;
- збереження та відтворення родючості ґрунтів;
- оптимізація землекористування, системна протидія ерозійним процесам;
- проведення заходів, спрямованих на охорону земель, збереження і відтворення родючості ґрунтів за рахунок коштів, які надійшли в порядку відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва;
- проведення робіт із розчистки і регулювання русел річок.

Ймовірні зміни стану рослинного та тваринного світу, якщо Стратегія не буде затверджена.

Якщо Стратегію не буде затверджено, біорізноманіття скоріш за все залишиться на сталому рівні.

Ймовірні зміни стану водних ресурсів, якщо Стратегія не буде затверджена.

З метою охорони водних ресурсів та їх раціонального використання визначено низку заходів щодо вирішення проблемних питань з охорони і раціонального використання водних ресурсів, зокрема:

- підвищення рівня екологічного контролю;
- проведення робіт із розчистки і регулювання русел річок;
- будівництва, реконструкції і та ремонту мереж водопостачання та водовідведення

Якщо вищезазначені заходи Стратегії не будуть реалізовані на території Громади, в майбутньому існує загроза погіршення якісного стану водних ресурсів через потрапляння забруднених стічних вод до водних об'єктів, подальший розвиток житлової та громадської забудови населених пунктів, як і виробничо-промислового сектору, спричинятиме техногенне навантаження на водні об'єкти.

Ймовірні зміни стану поводження з відходами, якщо Стратегія не буде затверджена.

З метою забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів визначено ряд заходів щодо:

- ліквідації стихійних сміттєзвалищ;
- будівництва полігону складування ТПВ;
- рекультивациі, підгортання сміття на існуючих сміттєзвалищах;

придбання сміттєвоза, сміттєвих контейнерів.

проведення роз'яснювальної роботи з населенням громади, школярами щодо поводження з побутовими відходами, їх роздільного збирання.

У разі невиконання заходів фактор поводження з відходами матиме найбільше значення серед ризиків шкідливого впливу на довкілля.

Залишатиметься на низькому рівні надання послуг у сфері управління відходами та розвиток відповідної інфраструктури, можливе збільшення кількості стихійних сміттєзвалищ для їх захоронення, можливе накопичення промислових відходів та як, наслідок погіршення санітарного стану населених пунктів.

Розвиток системи поводження з відходами є одним із першочергових завдань органів влади у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Ймовірні зміни стану здоров'я населення, якщо Стратегія не буде затверджена.

З метою поліпшення здоров'я населення, забезпечення доступу усіх громадян до медичних послуг належної якості, покращення якості та доступності надання всіх рівнів медичної допомоги населенню, формування у громадян пріоритету здорового способу життя, Стратегією передбачається реалізація основних завдань спрямованих на:

капітальний, поточний ремонт, реконструкція закладів первинної медико-санітарної допомоги (амбулаторій загальної практики сімейної медицини, ФАПів), багатопрофільної лікарні (КНП «Олександрівська лікарня»). Впровадження у цих закладах заходів із термомодернізації будівель та енергоефективності;

оснащення лікувальних закладів Олександрівської селищної ради необхідним сучасним медичним обладнанням, апаратурою, устаткуванням, іншими засобами, в тому числі автотранспортом;

впровадження бюджетної фінансової підтримки некомерційних медичних підприємств – на придбання ліків, обладнання, апаратури, устаткування, паливно-мастильними матеріалами, стимуляцію оплати праці медичних і інших працівників, підготовки (навчання) і перепідготовки медичних кадрів, тощо.

Вищезазначені заходи сприятимуть підвищенню рівня діагностування захворювань, покращенню рівня лікування пацієнтів, за рахунок купівлі обладнання та покращення умов лікування.

Враховуючи вищевикладене Стратегія передбачає комплекс завдань, спрямованих на вирішення конкретних проблем довкілля, що виникли в результаті техногенного втручання. Це відтворення якості ґрунтів на основі моніторингових даних, збереження і відтворення якості природних і сільськогосподарських земельних ресурсів, збереження та підтримка якості довкілля (забруднення повітря, водних об'єктів, ґрунтів, радіаційної ситуації тощо).

Реалізація Стратегії дозволить здійснити кроки у покращенні екологічної ситуації Громади, призведе до більш раціонального використання та відтворення природних ресурсів, поступового забезпечення екологічної безпеки та зниження рівня ризику виникнення надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру.

Якщо Стратегія не буде затверджена, усі ці заходи не будуть комплексними, інтегрованими й ефективними, підвищиться ризик будівництва небезпечних об'єктів та підприємств, викиди яких погіршать якість атмосферного повітря, поверхневих та підземних вод, ґрунтів, призведуть до зниження біорізноманіття.

3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень).

СЕО охоплює аналіз ймовірного впливу на стан довкілля, умови життєдіяльності та здоров'я населення Громади в результаті реалізації Стратегії. Тож об'єктом аналізу є стратегічні, оперативні цілі Стратегії.

Аналіз поточного стану навколишнього середовища, в тому числі здоров'я населення,

дозволив виявити основні соціально-економічні та екологічні проблеми, що уповільнюють розвиток Громади.

Для визначення найгостріших проблем та реальних можливих шляхів їх вирішення на рівні місцевої влади доцільно провести SWOT-аналіз.

SWOT-матриця дозволяє виявити взаємозв'язки між "внутрішніми" (сильні та слабкі сторони) та "зовнішніми" (можливості та загрози) факторами, що мають стратегічне значення для Громади.

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Зручне географічне розташування та транспортно-логістичне сполучення	1. Недостатній рівень забезпеченості населених пунктів централізованим водопостачанням та не відповідність джерел питного водопостачання санітарним нормам
2. Наявність родючих земель	2. Недостатність об'єктів і неналежний технічний стан значної більшості об'єктів дорожньої та соціальної інфраструктури
3. Наявність об'єктів природно-рекреаційного значення, об'єктів туризму	3. Відсутність об'єктів туристичної інфраструктури (готелів, мотелів, баз і зон відпочинку, об'єктів придорожного сервісу

Можливості	Загрози
1. Проведення заходів, спрямованих на охорону земель, збереження і відтворення родючості ґрунтів	1. Складна демографічна ситуація
2. Забезпечення споживачів питною водою нормативної якості	2. Висока розораність сільськогосподарських угідь, що призводить до деградації земель та створює загрозу екологічній безпеці
3. Впровадження плану поводження з відходами	3. Відсутність сучасної системи поводження з твердими побутовими відходами, накопичення великої їх кількості у місцях видалення відходів
4. Використання альтернативних джерел енергії. Збільшення частки використання енергії, що виробляється з відновлювальних джерел та інших альтернативних видів	4. Зростання кількості аварійних ситуацій через значний ступінь зносу основних засобів об'єктів інфраструктури у галузі житлово-комунального господарства.
5. Зростання популярності сільського зеленого туризму, об'єктів культурної і архітектурної спадщини серед населення України та іноземних туристів	5. Низький рівень обізнаності населення щодо цінності територій та об'єктів природно-заповідного фонду та стану довкілля
6. Залучення коштів державного бюджету, грантових коштів на реалізацію проєктів регіонального розвитку	

Виявлені при проведенні SWOT-аналізу слабкості, можливості і загрози можуть бути використані при прийнятті стратегічних, коротко- та довгострокових управлінських рішень.

На основі здійсненого аналізу поточного стану довкілля громади, у тому числі здоров'я населення (атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, ґрунти, кліматичні фактори, рівня забруднення довкілля та здоров'я населення) та SWOT-аналізу сукупний вплив від реалізації Стратегії є екологічно допустимим.

Виконання завдань та досягнення цілей Стратегії, буде спрямовано на виконання екологічних індикаторів та передбачає реалізацію заходів, спрямованих на покращення енергопостачання та розвиток альтернативної енергетики, створення системи поводження з твердими побутовими відходами, охорони та розширення територій та об'єктів природно-заповідного фонду, буде мати незначний вплив на стан довкілля.

4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)

Найбільш екологічними проблемами Громади є:

негативні тенденції у демографічному розвитку Олександрівської селищної територіальної громади. Зокрема, через низькі темпи народжуваності посилюється старіння населення;

збільшується навантаження особами пенсійного віку на працездатний вік, що загострює проблеми трудових ресурсів та соціального забезпечення населення;

недостатнє використання переваг природно-ресурсного потенціалу та транспортно-географічного положення території Громади;

недостатній розвиток перспективних невикористаних видів економічної діяльності; курортно-рекреаційного господарства, фінансової сфери та інших;

Одними з основних забруднювачів довкілля є сільськогосподарські та фермерські господарства.

Наявні водні ресурси громади забезпечують у повному обсязі потреби населення та галузей економіки.

Природні води на території громади особливо в селищі Олександрівка високомінералізовані, та мають високий вміст заліза, що призводить до підвищеного навантаження на очисні споруди. Але окрім цього, через сільськогосподарську направленість території, велику кількість несанкціонованих скидів забруднених вод, порушення водоохоронних заходів тощо, спостерігається високий рівень забруднення біогенними речовинами. Це явище посилюється в маловодні роки та в теплі періоди року, при посиленні випаровування із водних об'єктів. Майже в усіх водоймах спостерігається явище "цвітіння води" - масового розмноження синьо-зелених водоростей у теплий період року. Сприятливі фактори для цього явища: низька швидкість течії, висока сонячна активність, висока концентрація біогенних речовин (лімітуючий фактор - концентрація фосфатів). Спостерігається збіднення та зміна видового складу берегової та водної флори і фауни.

Рівень зношеності водопровідних комунальних мереж складає 85%, рівень зношення каналізаційних мереж - 72%.

Сільськогосподарська освоєність земель - надзвичайно висока. Наслідком цього є прогресуюча деградація земель, що створює загрозу екологічній безпеці громади. Крім того, надмірне навантаження на земельні угіддя спричиняє активізації розвитку негативних процесів. До такого стану призвело нехтування питаннями екологічної придатності земель для використання певних сільськогосподарських культур. На сьогодні структура орного шару значно зруйнована, що негативно позначається на водно-фізичних властивостях, повітряному режимові, викликає самочинне ущільнення поверхневого шару, утворення кірки після дощів. З цієї причини різко знижується запас продуктивної вологи та водопроникність ґрунтів, що призводить до активізації процесів ерозії. Ситуація, яка склалася, зумовлена головним чином тим, що протягом багатьох десятиріч екстенсивне використання земельних угідь, і особливо ріллі, не компенсувалося рівнозначними заходами щодо відтворення ґрунтів. У цьому полягає головна причина низької ефективності засобів, які застосовуються з метою інтенсифікації землеробства, а комплекс деградаційних процесів виснажує ґрунтові виробничі ресурси, знижує врожаї сільськогосподарських культур. Найбільших збитків ґрунтам завдають водна та вітрова ерозії, безповоротні втрати гумусу та поживних речовин, засолення та закислення ґрунтів, висушування та перезволоження, в т. ч. заболочування, забруднення промисловими відходами та викидами, отрутохімікатами. Антропогенний вплив на довкілля постійно зростає і досягнув критичних значень, що позначилося на стані ґрунтового покриву. Погіршуються фізичні, хімічні й біологічні властивості ґрунтів, зростають площі деградованих земель, забруднених атмосферними викидами й стічними водами, хімічними речовинами та

радіонуклідами.

Основною загрозою для біологічного та ландшафтного біорізноманіття є антропогенна діяльність. Найзначнішим на сьогодні є скорочення ареалів існування. До цього призводить знищення природних середовищ існування тварин і місць зростання рослин, їх фрагментації та деградації (включаючи забруднення), у глобальній зміні клімату, екологічно незбалансованій експлуатації, поширенні чужорідних видів, розповсюдженні хвороб та шкідників.

Внаслідок необґрунтованого розорювання земель, вирубки лісів, осушення чи обводнення території відбувається знищення природних середовищ існування тварин і місць зростання рослин. Збереження біологічного та ландшафтного різноманіття є обов'язковою умовою сталого (збалансованого) розвитку.

Не менш гострою залишається проблема екологічно безпечного збирання, видалення твердих побутових відходів. Відсутність підприємств із переробки та утилізації промислових і твердих побутових відходів. Утворення побутових відходів збільшується, при цьому значні їх обсяги розміщуються на звалищах.

Для невідкладного вирішення екологічних проблем необхідна широкомасштабна система комплексних заходів економічного, соціально-політичного, технологічного та культурного характеру. Їх продуктивному вирішенню та піднесенню ефективності управління природоохоронною справою на державному та регіональному рівнях у найближчій перспективі сприятиме забезпечення виконання заходів, передбачених державними, обласними, районними та цільовими програмами громади щодо охорони та відтворення довкілля.

5.Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування

Основними міжнародними зобов'язаннями щодо СЕО є:

Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01 липня 2015 року);

Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, а також Конвенція ООН з біологічного різноманіття;

Рамкова конвенція Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату (Конвенцію ратифіковано Законом № 435/96-ВР від 29 жовтня 1996 року, ВВР, 1996, № 50, стаття 277);

Київський протокол до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату (Київський протокол ратифіковано Законом № 1430-IV (1430-15) від 04 лютого 2004 року);

Паризька угода (Угоду ратифіковано Законом № 1469-VIII від 14 липня 2016 року);

Основними законодавчими і нормативно-правовими актами, норми і вимоги яких мають бути враховані та дотримані під час підготовки ДДП:

Водний кодекс України; Лісовий кодекс України; Земельний кодекс України;

Закони України: "Про стратегічну екологічну оцінку"; "Про охорону навколишнього природного середовища"; "Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року"; "Про ратифікацію Рамкової конвенції ООН про зміну клімату"; "Про ратифікацію Київського протоколу до Рамкової Конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату"; "Про ратифікацію Паризької угоди"; "Про природно-заповідний фонд"; "Про охорону культурної спадщини"; "Про охорону археологічної спадщини"; "Про охорону атмосферного повітря"; "Про відходи"; "Про надра"; "Про питну

воду та питне водопостачання"; "Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення"; "Про екологічний аудит"; "Про рослинний світ"; "Про тваринний світ"; "Про регулювання містобудівної діяльності"; "Про основи містобудування"; "Про інвестиційну діяльність";

Указ Президента України "Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року" (№ 722/2019);

Цілі сталого розвитку: Україна-2030 (Ціль 13. "Пом'якшення наслідків зміни клімату");

Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (Закон України №436/96-ВР (436/96-ВР) від 29 жовтня 1996 року);

Національний план дій управління відходами до 2030 року, затверджений Кабінетом Міністрів України 20 лютого 2019 року;

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 695;

постанови Кабінету Міністрів України:

від 11 вересня 1996 року № 1100 "Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується" (із змінами);

18 грудня 1998 року № 2024 "Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів" (із змінами);

13 грудня 2001 року № 1655 "Про затвердження Положення про порядок здійснення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря" (із змінами);

13 березня 2002 року № 300 "Про Порядок розроблення і затвердження нормативів граничнодопустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря" (із змінами);

13 березня 2002 року № 302 "Про затвердження Порядку проведення та оплати робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку підприємств, установ, організацій та громадян - підприємців, які отримали такі дозволи" (із змінами);

12 березня 2002 року № 321 "Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування" (із змінами);

16 грудня 2020 року №1272 "Про затвердження Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення";

від 9 вересня 2020 року № 826 "Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України з питань діяльності Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів";

від 03 березня 2021 року №179 "Про Національну економічну стратегію";

розпорядження Кабінету Міністрів України від:

16 вересня 2015 року № 980-р "Про схвалення Очікуваного національно-визначеного внеску України до проекту нової глобальної кліматичної угоди" ;

30 березня 2016 року № 271-р "Про Національний план дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням";

07 грудня 2016 року № 932-р "Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року";

06 грудня 2017 року № 878-р "Про затвердження плану заходів щодо виконання концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року";

13 серпня 2019 року №688-р "Про Стратегію зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року;

05 серпня 2020 року №695-р "Про Державну стратегію розвитку на 2021-2027 роки";

21 жовтня 2020 року № 1567-р "Про План заходів з реалізації Стратегії зрошення та дренажу в Україні на період до 2030 року";

21 квітня 2021 року №443-р "Про Національний план дій з охорони навколишнього

природного середовища на період до 2025 року;

27 квітня 2021 року "Про схвалення Концепції Загальнодержавної цільової соціальної програми "Питна вода України" на 2022-2026 роки";

накази Міністерства екології та природних ресурсів України від 17 грудня 2012 року № 659, затверджено Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації). Зокрема, відповідно до цього плану потрібно привести нормативно-правову базу України у відповідність до вимог "Директиви 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище".

10 серпня 2018 року № 296 "Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування";

наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 28 жовтня 2020 року № 213 "Про затвердження Критеріїв визначення наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення";

ДБН Б.1.1-13:2012 "Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях";

ДСТУ-Н Б Б.1.1-10:2010 "Настанова з виконання розділів "Охорона навколишнього природного середовища" у складі містобудівної документації";

Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів (зі змінами);

ДСанПіН 2.2.4-171-10 "Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною".

посібник з інвентаризації джерел викидів в атмосферне повітря;

максимальні допустимі концентрації та "можливі рівні безпечного ефекту" для забруднюючих речовин в атмосферному повітрі для заселених територій.

В Україні сформовано інвестиційне законодавство, в якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності. Так, Законом України "Про інвестиційну діяльність" (№ 1560-ХІІ від 18 вересня 1991 року) встановлюється заборона інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (статті 4).

У разі порушення екологічних, санітарно-гігієнічних та архітектурних норм державний орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності (статті 21). Крім цього, в ст. 8 зазначається, що інвестор зобов'язаний одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України "Про оцінку впливу на довкілля" (№ 2059-VIII від 23 травня 2017 року).

Перелік регіональних природоохоронних програм:

Комплексна програма охорони навколишнього природного середовища в Кіровоградській області на 2021-2025 роки, затверджена рішенням обласної ради від 30 березня 2021 року №86;

Регіональна екологічна програма "Ліси Кіровоградщини на 2021-2025 роки", затверджена рішенням обласної ради від 30 березня 2021 року №85;

Крім того є програми, які враховують екологічні завдання щодо поліпшення стану довкілля в області, зокрема:

Програма створення та впровадження містобудівного кадастру Кіровоградської області на 2022 - 2024 роки, затверджена рішенням обласної ради від 17 вересня 2021 року №154;

Програми Олександрівської селищної ради, які враховують екологічні завдання щодо поліпшення стану довкілля:

Програма «Питна вода Олександрівської селищної ради на 2022-2026 роки», затверджена рішенням Олександрівської селищної ради від 17 грудня 2021 року №3132;

Програми охорони навколишнього природного середовища Олександрівської селищної

ради Кропивницького району Кіровоградської області на 2022-2023 роки, затверджена рішенням Олександрівської селищної ради від 17 грудня 2021 року №3131.

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків

Згідно з «Методичними рекомендаціями із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування», затвердженими Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 №296) наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення - будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Згідно статті 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» для проєктних об'єктів є обов'язковим подальше здійснення оцінки впливу на довкілля у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності.

За походженням екологічний вплив може бути первинним, тобто безпосередньо пов'язаним з впливом розміщення існуючих і проєктних об'єктів на екосистему (забруднення атмосфери при будівництві та експлуатації) і вторинним, що є наслідком первинних змін в екосистемі (можливе збільшення бронхо-легеневих захворювань серед населення внаслідок забруднення атмосфери).

Під кумулятивним впливом розуміється сукупність впливів від реалізації планованої діяльності та інших, що існують або плануються в найближчому майбутньому видів антропогенної діяльності, які можуть призвести до значних негативних або позитивних впливів на навколишнє середовище або соціально-економічні умови. Кумулятивні ефекти можуть виникати з незначних за своїми окремими діями факторів, які впливають одночасно протягом тривалого періоду часу поступово накопичуючись, підсумовуючись можуть викликати значні наслідки. Акумуляція впливів відбувається в тому випадку, коли антропогенний вплив або інші фізичні або хімічні впливи на екосистему протягом часу перевершують її можливість їх асиміляції або трансформації.

При дотриманні та виконанні всіх передбачених комплексних захисних і охоронних заходів, що відповідають діючим нормативним вимогам, можливість виникнення кумулятивного впливу, який супроводжуються негативними екологічними наслідками та понаднормативними викидами в атмосферне повітря забруднюючих речовин не передбачається. Детальна оцінка кумулятивного впливу буде можлива в процесі експлуатації існуючих та проєктних об'єктів з урахуванням даних моніторингу навколишнього середовища та проведення відповідних розрахунків. Змін клімату і мікроклімату в результаті планованої діяльності не очікується, оскільки в результаті експлуатації проєктних об'єктів відсутні значні виділення теплоти та парникових газів. Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, відсутні. Для провадження діяльності на існуючих та проєктних об'єктах обрані технологічні рішення мають бути екологічні безпечні.

Синергічні наслідки - сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту - не передбачаються.

Потужний потенціал озеленених територій в межах населеного пункту, дотримання упорядкування цих територій є компенсаційним заходом щодо наслідків будь-яких впливів на оточуюче середовище.

Коротко- та середньострокові наслідки (1, 3-5, 10-15 років) наразі не передбачаються.

З боку соціально-економічних умов збереження діяльності і при реалізації Стратегії

буде мати позитивний наслідок планованої діяльності, так як це забезпечить сталий показник забезпеченості роботою працездатного населення та збільшить кількість робочих місць, дасть можливість наповнювати місцевий бюджет за рахунок відповідних податків.

При виконанні підготовчих та будівельних робіт вплив на навколишнє середовище на атмосферне повітря матиме короточасний та локальний характер (тимчасові наслідки для довкілля), викиди здійснюватимуться при роботі ДВЗ будівельних машин та механізмів, при здійсненні зварювальних робіт, земельних робіт, при фарбуванні металевих поверхонь.

Значного негативного впливу під час планованої діяльності на довкілля та здоров'я населення не передбачається.

7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

Для забезпечення покращення стану навколишнього середовища та обмеження негативного впливу Стратегією передбачено комплекс заходів, що включає:

Ресурсозберігаючі заходи: збереження і раціональне використання земельних та водних ресурсів, повторне їх використання та ін.;

Захисні і планувальні заходи: - дотримання пропозицій щодо планувальної структури населеного пункту;

забезпечення виконання заходів із охорони атмосферного повітря, ґрунтів, охорони водного басейну;

застосування звукоізолюючих матеріалів та протиаmortизаторних пристроїв для зниження вібраційного та шумового навантаження при будівництві і експлуатації об'єктів, що є джерелами шуму та вібрації;

застосування віброізолюючих конструкцій для будівництва об'єктів, що є джерелами шуму і вібрації;

організація збору побутових і виробничих відходів в контейнери, з наступним вивезенням відповідно класу небезпеки на полігон ТПВ або на утилізацію, за договорами;

застосування технологічного устаткування на виробничих і сільськогосподарських підприємствах, що відповідає вимогам екологічної безпеки, та його постійне утримання в повній технічній справності;

модернізація очисних споруд;

постійне підтримання санітарно-захисної зони у відповідності до вимог природоохоронного законодавства і нормативно-правових документів;

тверде покриття вулично-дорожньої мережі;

здійснення постійного контролю за наявністю і справністю на двигунах внутрішнього згорання засобів захисту від викидів шкідливих речовин, що перевищують гранично допустиму концентрацію.

Відновлювальні заходи: - створення нових територій зелених насаджень різного призначення.

Компенсаційні заходи: на час експлуатації існуючих та проєктованих об'єктів обов'язкова сплата компенсаційних стягнень (екологічний податок) за викиди забруднюючих речовин, за вивіз та утилізацію виробничих та побутових відходів, плата за спеціальне водокористування;

Охоронні заходи: містять, головним чином, проведення багаторічного (постійного) моніторингу навколишнього природного середовища в зоні розміщення існуючих і проєктованих об'єктів з узагальненням результатів та із подальшим впровадженням заходів по обмеженню та недопущенню негативного впливу господарської діяльності на навколишнє природне середовище.

На всіх етапах реалізації Стратегії проєктні рішення будуть здійснюватись у відповідності з нормами і правилами охорони навколишнього середовища і вимог екологічної безпеки, в тому числі вимоги Закону України «Про охорону земель»; Закону України

«Про охорону навколишнього природного середовища»; Закону України «Про охорону атмосферного повітря» тощо.

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)

Для виконання стратегічної екологічної оцінки Стратегії використано наступні вихідні дані:

Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища Кіровоградської області у 2022 році;

дані Головного управління статистики у Кіровоградській області;

галузеві програми Олександрівської селищної ради;

аналітичні матеріали виконавчих органів Олександрівської селищної ради про потенціал галузей, сфер діяльності, стан його використання;

В процесі проведення стратегічної екологічної оцінки Стратегії використано такі методи:

статистичний метод, який ґрунтується на кількісних показниках, які дають можливість зробити висновок про темпи розвитку процесу в майбутньому. Як приклад, дані про обсяг викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря свідчать про те, що у 2024 році немає достатніх підстав для прогнозування суттєвого збільшення таких викидів на території Громади;

метод екстраполяції: за основу взято аналіз стану економічного і соціального розвитку Громади за 3 роки, який свідчить про позитивну динаміку у реальному секторі економіки, наповненні місцевого бюджету, розбудові соціальної та дорожньої інфраструктури, впровадженні енергоефективних і енергозберігаючих заходів у різних галузях і сферах діяльності, суттєвому поліпшенні матеріально-технічної бази закладів освіти, охорони здоров'я, фізкультури і спорту, культури. Поряд із цим, залишається незадовільним стан значної кількості мереж водопостачання, каналізаційного господарства, автотранспорту приватних перевізників, вулично-дорожньої мережі, у результаті чого у короткостроковому періоді зберігатиметься негативний вплив від їх діяльності на стан екології у Громаді.

В процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки Стратегії були вивчені наступні альтернативи та їх можливий вплив на навколишнє середовище: "Варіант нульової альтернативи"; "Варіант реалізації проекту «Стратегії розвитку Олександрівської селищної територіальної громади на 2024-2027 роки».

При варіанті "нульової альтернативи" розглядалася ситуація гіпотетичного сценарію, за яким Стратегія розвитку Олександрівської селищної територіальної громади на 2024-2027 роки не буде затверджена, а заходи не будуть реалізовані. Цей сценарій можна розуміти, як продовження поточних (частково незадовільних) екологічних тенденцій. Результати аналізу показують, що в рамках сценарію "нульової альтернативи" подальший сталий розвиток Громади є дещо ускладненим. Також ця альтернатива провокує хаотичну ситуацію, призводить до неефективного використання земельних ресурсів та погіршення екологічної ситуації території.

При розвитку сценарію із "реалізації проекту «Стратегії розвитку Олександрівської селищної територіальної громади на 2024-2027 роки» передбачається соціально-економічний розвиток території. При цьому визначається комплекс заходів для забезпечення природоохоронного законодавства та певною мірою регулює засади господарської діяльності.

Виконання планувальних заходів, визначених у Стратегії розвитку Олександрівської селищної територіальної громади на 2024-2027 роки є обов'язковою умовою для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов життєдіяльності населення.

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» замовник в межах своєї компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет та у разі виявлення не передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів для їх усунення.

Порядок здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затверджує Кабінет Міністрів України.

Загальною метою моніторингу даного проєкту є забезпечення/гарантування того, що всі заходи пом'якшення та мінімізації впливів та наслідків успішно втілюються та вони є ефективними та достатніми.

Моніторинг також передбачає своєчасне виявлення нових проблем та питань, що викликають занепокоєння. Моніторинг має відбуватись на декількох рівнях та передбачати можливі екологічні загрози та/або виявляти під час його здійснення впливи, що не були передбачені раніше.

Оцінка фактичного впливу здійснюється на підставі та з урахуванням результатів моніторингу стану навколишнього природного середовища щодо реалізації господарської діяльності.

Моніторинг впливу на довкілля є обов'язковою умовою при здійсненні планованої діяльності та включатиме:

- проведення моніторингу стану здоров'я населення;
- щорічне проведення контролю якості повітря, об'єктів що здійснюють викиди, на межі санітарно - захисної зони та найближчої житлової забудови;
- контроль за дотриманням допустимих рівнів і тривалості дії шуму;
- щорічне проведення контролю якості стічних вод після очисних споруд.

Органи місцевого самоврядування та місцеві громадські об'єднання мають право долучатись до контролюючих органів.

СЕО Стратегії не завершується прийняттям рішення про його затвердження. Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час реалізації Стратегії, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості Олександрівської селищної територіальної громади. Протокол про СЕО встановлює необхідність здійснення моніторингу значного впливу на довкілля, у тому числі здоров'я населення, від реалізації затвердженого плану або програми. Результати моніторингу мають бути доведені до відома природоохоронних органів і органів охорони здоров'я, а також громадськості.

Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про реалізацію Стратегії;
- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;
- перевірки того, що Стратегія виконується відповідно до затвердженого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Організація моніторингу вимагає визначення того, хто повинен здійснювати моніторинг, хто повинен забезпечувати доступ до результатів, що має бути предметом

моніторингу, яка інформація повинна оприлюднюватися (безпосередні дані вимірювань або результати їх аналізу), де слід здійснювати моніторинг, з якою періодичністю і протягом якого часу, коли слід оприлюднити результати, які методи моніторингу та поширення інформації слід використовувати.

Для організації моніторингу можуть бути використані існуючі системи моніторингу та інформаційні системи або вони мають бути спеціально удосконалені для цілей СЕО.

Для організації моніторингу Стратегії планується використовувати інформацію виконавчих органів Олександрівської селищної ради відповідної сфери діяльності, а також проводити опитування серед громадськості, бізнесу, громадських організацій.

Моніторинг базується на розгляді обмеженого числа відібраних показників (індикаторів) за кожним зі стратегічних напрямів та аналізі досягнення запланованих результатів. Система індикаторів включає еколого-економічні та екологічні індикатори:

Екологічні індикатори для моніторингу виконання документа державного планування у розрізі завдань

№	Індикатор	Вплив проєкту
Покращення якості атмосферного повітря		
1.	Обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних і пересувних джерел	+
2.	Викиди найпоширеніших забруднюючих речовин (оксид вуглецю, пил, діоксиди азоту, двоокис кремнію та сірки) в атмосферне повітря	+
3.	Індекс забруднення атмосфери	-
4.	Антропогенні викиди парникових газів	+
5.	Показник поглинання парникових газів зеленими насадженнями	+
Покращення стану водних ресурсів		
6.	Обсяги забору та використання свіжої води	+
7.	Обсяги скидання зворотних вод у водні об'єкти	+
8.	Обсяги скидання очищених і недостатньо очищених зворотних вод у водні об'єкти	+
Охорона і раціональне використання зелених насаджень, збереження природно-заповідного фонду		
9.	Рівень озеленення території Громади	+
10.	Відсоток території ПЗФ в громаді	+
Раціональне використання енергоресурсів		
11.	Споживання енергоресурсів установами комунальної власності	+
12.	Споживання енергоресурсів населенням на 1 тис. населення	+
13.	Економія енергетичних ресурсів у результаті впровадження енергоефективних заходів	+
Вдосконалення системи поводження з відходами		
14.	Обсяги збирання ТПВ на території Громади	+
Забезпечення здорового способу життя		
15.	Чисельність жителів населених пунктів громади	-
16.	Кількість померлих жителів громади	-
Стан здоров'я населення		
17.	Показник захворівших на туберкульоз вперше (на 100 тис. населення)	+
18.	Рівень захворюваності на інсульти (на 100 тис. населення)	+
19.	Рівень поширеність захворювання на хвороби крові, кровотворних органів (на 100 тис. населення)	-
20.	Рівень поширеність захворювання на хвороби нервової системи (на 100 тис. населення)	-
21.	Рівень поширеність захворювання на цукровий діабет (на 100 тис. населення)	-
22.	Рівень поширеність захворювання інфаркт міокарда (на 100 тис. населення)	-
Впровадження системи екологічного управління		
23.	Обсяг фінансування заходів з охорони навколишнього природного середовища	+

24.	Кількість осіб, залучених до заходів з екологічної освіти	+
25.	Обсяги коштів міжнародної технічної допомоги, кредитів, інвестиційних ресурсів фінансових установ, залучені громадою у проекти енергоефективності	+

10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)

Під час реалізації Стратегії розвитку Олександрівської селищної територіальної громади на 2024-2027 роки ймовірні транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення - відсутні, враховуючи географічне місце розташування Громади в центральній частині країни.

11.Резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію

Документом державного планування, що підлягає стратегічній екологічній оцінці є проект Стратегії розвитку Олександрівської селищної територіальної громади на 2024-2027 роки.

В результаті реалізації документу державного планування стан довкілля та умов життєдіяльності населення, його стан здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу зміниться мінімально.

Під час реалізації Стратегії розвитку Олександрівської селищної територіальної громади на 2024-2027 роки не передбачається вплив або погіршення ситуації на:

- масштабні впливи планової діяльності (значних виділень теплоти, вологи, тощо) ;
- ендогенні та екзогенні процеси, явища природного та техногенного походження (тектонічні, сейсмічні, зсувні, селеві, зміни напруженого стану і властивостей масивів порід, деформації земної поверхні);
- на стан здоров'я чи захворюваність, а також погіршення умов життєдіяльності місцевого населення.

При реалізації Стратегії розвитку Олександрівської селищної територіальної громади на 2024-2027 роки вплив на навколишнє середовище на атмосферне повітря матиме короткочасний та локальний характер (тимчасові наслідки для довкілля), викиди здійснюватимуться при роботі ДВЗ будівельних машин та механізмів.

З метою покращення стану навколишнього середовища проектом передбачається ряд планувальних та інженерних заходів, що впливають на всі компоненти середовища і в цілому покращують санітарно - гігієнічні умови. Благоустрій територій буде проводитися разом з проведенням основних робіт, що затверджені генеральним планом.

Компенсаційні заходи (при необхідності) - компенсація незворотного збитку від планованої діяльності шляхом проведення заходів щодо рівноцінного поліпшення стану природного, соціального і техногенного середовища, грошове відшкодування збитків.

За підсумками СЕО підготовлено проект Стратегії розвитку Олександрівської селищної територіальної громади на 2024-2027 роки щодо якого організовано інформування та обговорення громадськості. Під час підготовки звіту стратегічної екологічної оцінки визначено доцільність і прийнятність планової діяльності і обґрунтування економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього середовища, а також оцінено вплив на навколишнє середовище в період будівництва та функціонування будівель і споруд підприємств, надано прогноз впливу на оточуюче середовище, виходячи із особливостей планової діяльності з урахуванням природних, соціальних та техногенних умов.

Основним критерієм під час стратегічної екологічної оцінки є її відповідність законодавству у сфері охорони навколишнього природного середовища. В ході проведення СЕО здійснено оцінку факторів ризику і потенційного впливу на стан довкілля, враховано

екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного та стабільного соціально-економічного розвитку громади та підвищення якості життя населення.

Стратегія розвитку Олександрівської селищної територіальної громади на 2024-2027 роки (далі - Стратегія) загалом враховує принцип екологічної збалансованості (сталого розвитку) Громади та зорієнтована на зниження антропогенного впливу на довкілля.

Стратегія розвитку Олександрівської селищної територіальної громади на 2024-2027 роки відповідає принципам, пріоритетам, стратегічним, операційним цілям та завданням Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, Стратегії регіонального розвитку Кіровоградської області на 2021-2027 роки та узгоджуються з національними стратегічними екологічними цілями. Заходи Програми відповідають стратегічним цілям державної екологічної політики, визначеним Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року».

Аналіз трендів стану довкілля вказує на зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, певну стабілізацію водоспоживання та водовідведення, надзвичайно високий рівень господарського освоєння земель, приблизно постійний рівень утворення та утилізації відходів, а також зростання загальних обсягів накопичених відходів I-II класів небезпеки.

Основними екологічними проблемами є забруднення атмосферного повітря, водних об'єктів і питної води, застарілі системи водопостачання і водовідведення, проблема поводження з побутовими відходами, проблеми природно-заповідного фонду і біорізноманіття.

Основні зобов'язання у сфері охорони довкілля області визначаються законами України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про охорону атмосферного повітря», «Про стратегічну екологічну оцінку», «Про оцінку впливу на довкілля», «Про відходи», «Про інвестиційну діяльність», Водним кодексом України, Цілями сталого розвитку України на період до 2030 року (проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 та адаптовані з урахуванням специфіки розвитку України, викладені у Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна»), Указом Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року».

Реалізація Стратегії з великою долею вірогідності не повинна призвести до появи нових негативних впливів на довкілля, у тому числі на здоров'я населення, але за умови пріоритетного фінансування реалізації всіх основних завдань та заходів, які передбачені для покращення екологічної інфраструктури.

Ймовірність того, що реалізація Стратегії призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

Реалізація багатьох основних завдань Стратегії має призвести до покращення екологічної ситуації в регіоні.

Моніторинг екологічних індикаторів ефективності впровадження Стратегії є важливою формою контролю того, який фактичний вплив на довкілля матиме Стратегія. Система запропонованих у звіті індикаторів оцінки виконання запланованих заходів включає еколого-економічні та екологічні індикатори. Кількість екологічних індикаторів можна розширити шляхом використання таких індикаторів, для яких є моніторингові дані.